

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van GO! Centrum voor volwassenenonderwijs Brussel te Anderlecht

Hoofdstructuur CVO

	Instellingsnummer	41285
	Instelling	GO! Centrum voor volwassenenonderwijs Brussel
directeur		Harald DE MUYNCK
adres		Materiaalstraat 67 - 1070 ANDERLECHT
telefoon		02-528.09.50
fax		02-524.10.17
e-mail		info@cvobrusseel.be
website/URL		www.cvobrusseel.be
	Bestuur van de instelling	113878 - GO! scholengroep Brussel te EVERE
adres		Oud-Strijderslaan 200 - 1140 EVERE
	Consortium	127282 - BruCoVo vzw te BRUSSEL-STAD
adres		Priemstraat 53_22 - 1000 BRUSSEL-STAD
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	26/11/2012, 27/11/2012, 28/11/2012, 29/11/2012, 30/11/2012, 3/12/2012.
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	3/12/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	15/01/2013
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Robert Vandepuut
	Teamleden	Hilde Vandeurzen Carine Steverlynck Mieke Devlieger Dirk Lambrechts Chris Van Woensel
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Opleidingen in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	6
3. VOLDOET HET CENTRUM AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
3.1 SVWO - Algemene vorming - Aanvullende algemene vorming (Modulair) (modules Frans 1 en 2, Wiskunde basis, ICT 1 en 2, Nederlands basis, Maatschappij, Cultuur, Maatschappij, cultuur en samenleving, Organisatie en samenwerking)	7
3.2 SVWO - Bijzondere educatieve noden - Ervaringsdeskundige in de armoede en sociale uitsluiting (Modulair)	11
3.3 SVWO - Handel - Boekhoudkundige bediende (Modulair)	14
3.4 SVWO - Nederlands tweede taal - Nederlands tweede taal richtgraad 1 tot 4 (Modulair)	16
3.5 SVWO - Personenzorg - Begeleider in de kinderopvang (Modulair)	20
3.6 SVWO - Talen richtgraad 1 tot 4 - Frans richtgraad 1 tot 4 (Modulair)	24
4. BEWAAKT HET CENTRUM DE EIGEN KWALITEIT?	27
4.1 Begeleiding	27
4.2 Evaluatie	28
5. ALGEMEEN BELEID VAN HET CENTRUM	28
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN HET CENTRUM	30
6.1 Wat doet het centrum goed?	30
6.2 Wat kan het centrum verbeteren?	31
6.3 Wat moet het centrum verbeteren?	31
7. ADVIES	32
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	32

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Het centrum heeft een ruim aanbod van uiteenlopende opleidingen zowel op het niveau van het secundair volwassenenonderwijs als op het niveau van het hoger beroepsonderwijs. Deze doorlichting heeft betrekking op de opleidingen NT2, Aanvullende algemene vorming, Begeleider in de kinderopvang, Boekhoudkundig bediende, Ervaringsdeskundige in de armoede en sociale uitsluiting en Frans.

De opleiding Boekhoudkundig bediende voldoet. In de tot op heden georganiseerde modules van deze jongste handelsafdeling worden de leerplandoelstellingen in voldoende mate bereikt, mede door de performante ICT-voorzieningen die hierin gehanteerd worden.

De opleiding Ervaringsdeskundige in de armoede en de sociale uitsluiting voldoet. Bij de cursisten wordt een grote leerwinst gerealiseerd en de tewerkstellingsresultaten zijn uitmuntend.

De opleiding NT2 voldoet voor de vier richtgraden. Het aanbod is zeer flexibel, de leerbegeleiding is uitgebouwd en de evaluatiepraktijken zijn over het algemeen valide.

De opleiding begeleider in de kinderopvang voldoet. Vanuit het contactonderwijs wordt gericht gewerkt naar het praktijkleren waardoor het competentieleren ten volle gerealiseerd wordt. Er wordt op een bijzonder kwaliteitsvolle manier aandacht opgebracht voor de ontwikkeling van de taalvaardigheid van de vaak allochtone cursisten.

De taalopleidingen Frans voldoen. Het aanbod is goed afgestemd op de leerplandoelstellingen en op de interesses en leernoden van de cursisten. Het taalvaardigheidsniveau van de cursisten is goed. De evaluatie is nog niet valide, maar het traject dat het centrum heeft opgezet wekt vertrouwen.

De opleiding aanvullende algemene vorming voldoet niet omdat de eindtermen van Frans, wiskunde en Nederlands onvoldoende bereikt worden. Deels is dit te wijten aan de gewijzigde organisatie van deze opleiding, maar ook aan de evaluatie die niet valide is. Aan de attitudes besteedt het centrum te weinig aandacht. Het doorlichtingsteam oordeelt evenwel dat de pedagogische ondersteuning en de beleidskracht van het centrum in staat zijn om deze tekorten op korte termijn bij te sturen.

Het algemeen beleid van het centrum getuigt immers van een ontwikkelingsgerichte dynamiek. Op een gestructureerde wijze wordt in samenwerking met een aantal coördinatoren en met de verschillende vakgroepen gericht gewerkt aan de uitbouw van kwaliteitsvol onderwijs. Via de verdere uitbouw van de interne kwaliteitszorg kan de doeltreffendheid van de opgezette acties beter worden nagegaan.

De leerbegeleiding is het sterkst uitgebouwd in het Tweedekansonderwijs en in NT2. Het centrum investeert in ondersteunende functies en zorgt ervoor dat de leerkrachten de eerstelijnszorg aanbieden. De cursisten erkennen en waarderen deze bijkomende dienstverlening.

De evaluatiepraktijk is in volle ontwikkeling. Het centrum streeft op een oordeelkundige manier naar alternatieve evaluatiepraktijken met geregelde feedback naar de cursisten toe. In sommige opleidingen staat het centrum verder dan in andere opleidingen. Dit is zeker het geval in de opleidingen NT2 en Talen, het B-posttraject en voor de evaluatie van de stage in de beroepsopleidingen.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie opleidingen en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag

2.1 Opleidingen in de focus

Opleiding per niveau	
SVWO	Algemene vorming
	Aanvullende algemene vorming
SVWO	Bijzondere educatieve noden
	Evaringsdesk armoede,soc uitsluiting
SVWO	Handel
	Boekhoudkundige bediende
SVWO	Nederlands tweede taal
	Nederlands tweede taal richtgraad 1
	Nederlands tweede taal richtgraad 2
	Nederlands tweede taal richtgraad 3
	Nederlands tweede taal richtgraad 4
SVWO	Personenzorg
	Begeleider in de kinderopvang
SVWO	Talen richtgraad 1 en 2
	Frans richtgraad 1
	Frans richtgraad 2
SVWO	Talen richtgraad 3 en 4
	Frans richtgraad 3
	Frans richtgraad 4

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Logistiek
Welzijn
Veiligheid
Onderwijs
Begeleiding
Leerbegeleiding
Evaluatie
Evaluatiepraktijk

3. VOLDOET HET CENTRUM AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde opleidingen het volgende op:

3.1 SVWO - Algemene vorming - Aanvullende algemene vorming (Modulair) (modules Frans 1 en 2, Wiskunde basis, ICT 1 en 2, Nederlands basis, Maatschappij, Cultuur, Maatschappij, cultuur en samenleving, Organisatie en samenwerking)

Voldoet niet

Motivering

De eindtermen voor de onderzochte modules Frans, Wiskunde en Nederlands worden in onvoldoende mate bereikt. Dit blijkt uit het materiaal en de evaluatie. Voor de meeste onderzochte modules gebeurt de evaluatie niet deskundig. Er wordt op dit moment nog te weinig gestructureerde aandacht opgebracht voor de attitudes. De onderwijsorganisatie die gewijzigd werd met de introductie van AAV laat niet toe om met zoveel mogelijk cursisten de eindtermen te bereiken, te werken vanuit betekenisvolle contexten en de beroepsopleidingen of het perspectief van de cursist te ondersteunen.

Vaststellingen

Outputgegevens

De eindtermen worden voor de modules Frans, Nederlands en Wiskunde onvoldoende bereikt. In deze modules is er ook te weinig gestructureerde aandacht voor de eindtermen die betrekking hebben op strategieën en probleemoplossende vaardigheden. Voor de attitudes heeft het centrum heel recent een kwaliteitsvol kader uitgewerkt dat nog niet is geïmplementeerd.

Qua doelgroepenbereik zet het centrum uitmuntende prestaties neer. Het bedient niet alleen de jonge ongekwalficeerde en vaak allochtone uitstromers uit het secundair onderwijs in een brede waaier van beroepsopleidingen via een open aanbod, het slaagt er ook in de B-post medewerkers in een quasi volledig afstandstraject kwaliteitsvol te bedienen en dus een nieuwe doelgroep aan te boren. Het behalen van een diploma secundair onderwijs wordt niet alleen mogelijk gemaakt, het wordt bovendien sterk gestimuleerd. Het centrum voert op dit punt een duidelijk activeringsbeleid en geeft zijn tweedekansfunctie op een bijzonder kwaliteitsvolle manier gestalte.

De overschakeling naar AAV die gepaard ging met een nieuwe onderwijsorganisatie vormt een bedreiging om met zoveel mogelijk cursisten de eindtermen te behalen en zet op dit moment een hypotheek op de maatschappelijke output.

Het centrum zet goede cijfers neer qua deelname en slagen. Het scoort boven het Vlaamse gemiddelde. Dat is een goed resultaat gezien de taalachterstand van een aanzienlijke groep cursisten bij de start van de opleiding.

Er is een vrij grote cursistentevredenheid vastgesteld tijdens de doorlichting. Dit wordt bevestigd door centrumintern onderzoek.

Onderwijsaanbod

Het centrum is volop bezig met de uitbouw van de opleiding AAV. Voor een groot deel van de vakgebieden zijn er modules afgerond. Het erkenningsonderzoek concentreerde zich enkel op de modules die volledig zijn aangeboden en geëvalueerd.

Het leerkrachtenteam heeft op korte tijd sterk ingezet op de ontwikkeling van leermateriaal voor de cursisten. Voor de modules B-post is daarenboven afstandsmateriaal ontwikkeld dat

zonder meer als een voorbeeld van goede praktijk kan gelden op het vlak van dynamiek, interactie, cursisten- en leerkrachtenbegeleiding. Binnen dat afstandsmateriaal zitten ook duidelijke elementen vervat die gericht zijn op betekenisvolle competentieverwerving. Zeker voor Frans vormt dit een goede vertrekbasis om de cursus voor het contactonderwijs in open aanbod bij te stellen.

Het ontwikkelde leermateriaal voor het contactonderwijs is niet voor alle modules afgestemd op de eindtermen. Voor Frans wordt niet aan de lees- en luisterdoelen gewerkt, krijgen de strategieën te weinig en de ondersteunende kennis te veel aandacht. Voor Wiskunde wordt voorbij gegaan aan betekenisvolle contexten en de probleemoplossende vaardigheden van de cursisten. Voor Nederlands wordt te weinig gewerkt aan transfer naar communicatieve situaties gebonden aan de beroepscontext van de cursisten. Dat staat in schril contrast met het degelijk uitgewerkt taalbeleid van het centrum. In Maatschappij is terecht veel aandacht gegeven aan de verkiezingen maar krijgen de historische kaders weinig aandacht. Voor de andere modules volgt het leermateriaal wel de eindtermen en de basiscompetenties. In de meeste cursussen is voor de cursist weinig informatie te vinden over de vooropgestelde leerdoelen. Op die manier laat het centrum kansen liggen om het leerproces inzichtelijk te maken voor de cursisten en hun verantwoordelijkheid binnen het leerproces op te nemen.

Bijzonder sterk is het inzetten van de SAM-schaal als zelfevaluerend instrument en aandachtlijst voor het coachen van het leerproces bij de cursisten. Dit biedt zeker het voordeel dat op een gestructureerde wijze aan leerattitudes wordt gewerkt samen met de cursist. De schaal die momenteel gebruikt wordt, spoort echter niet met de attitudes die in het opleidingsprofiel AAV zijn opgenomen. Dat maakt dat het centrum nog niet tegemoet komt aan de inspanningsverplichting die de overheid verwacht. Het centrum heeft zeer recent de schaal herwerkt en afgestemd op het opleidingsprofiel AAV en de beroepsopleiding secretariaatsmedewerker. Dit vormt een uitstekende uitgangsbasis voor de andere opleidingen.

Onderwijsorganisatie De onderwijsorganisatie voor AAV vormt een heikel punt binnen het centrum.

Het centrum gaat hier net als voor de andere opleidingen zorgvuldig en planmatig te werk. Dit blijkt uit tal van initiatieven: de zoektocht naar een avondaanbod, het B-post aanbod, de ruime spreiding van groepen zodat een combinatie met een brede waaier van beroepsopleidingen mogelijk is, de samenwerking met andere CVO's, de wijze waarop PAV tot vorig schooljaar vorm kreeg.

De nieuwe onderwijsorganisatie staat haaks op de tweedekansfunctie die het centrum wil vervullen, laat geenszins toe om met zoveel mogelijk cursisten de eindtermen te bereiken en verhindert het competentie leren in betekenisvolle contexten omwille van de te grote heterogeniteit in leerbehoefte en beginsituatie in de klasgroepen. Er is op diverse punten een mismatch tussen het AAV- en het beroepstraject zodat er geen sprake is van aanvulling en ondersteuning vanuit de algemene vakken voor de beroepsopleiding. Geen enkele cursist volgt de uitbreidingsmodules hoewel sommigen aangeven dat ze de ambitie hebben om verder te studeren. Gezien de recente opstart van de opleiding, zijn de resultaten vanzelfsprekend nog precair. Het centrum zal nog nauwgezet moeten aantonen dat ze de decretale voorschriften uitvoert om het perspectief van de cursist te vertalen in een voor hen zo goed mogelijk aangepast traject.

Het centrum staat dus voor een enorme uitdaging op het vlak van onderwijsorganisatie en groepssamenstelling maar kan steunen op zijn goed ontwikkeld zelfevaluerend vermogen en zijn opgebouwde knowhow inzake PAV. Leerkrachten en cursisten zijn bovendien sterk vragende partij voor een doeltreffende onderwijsorganisatie.

Uitrusting Het centrum beschikt over voldoende materiaal en een aangepaste infrastructuur om de eindtermen te bereiken. Zeker de lokalen in eigen beheer zijn aangepast aan de noden. Dat is minder het geval voor de lokalen die het centrum gebruikt van de Erasmus Hogeschool. Die zijn niet uitgerust om ICT-geïmplementeerd onderwijs te geven. Op het vlak van didactisch materiaal zijn er voldoende voorzieningen. De leerkrachten voelen zich verwend door de centrumleiding.

Evaluatiepraktijk Het centrum heeft gekozen voor gespreide evaluatie van waaruit het leerproces kan worden bijgesteld en doeltreffende remediëring voor de cursist kan worden opgezet. De evaluatiepraktijk is niet deskundig opgesteld en bijgevolg niet valide. Voor Frans wordt vooral getoetst op ondersteunende kennis en worden de doelen niet geëvalueerd. Voor Wiskunde wordt voorbij gegaan aan de betekenisvolle context waarbinnen de rekenvaardigheden moeten worden toegepast. Voor Nederlands is de evaluatie voor twee derden gericht op spelling en vorm en krijgt de reflectieve schrijfvaardigheid met de daarbij horende strategieën te weinig aandacht. Voor ICT wordt naast de doelen een te groot gewicht gelegd bij attitudes en leervaardigheden. Bij de modules Cultuur en Organisatie en samenwerking wordt vooral geëvalueerd of de cursisten kunnen presenteren en niet of ze de doelen bereikt hebben. Bij de module Maatschappij evalueert men maar een gedeelte van de doelen. Enkel in Maatschappij, cultuur en samenleving is er sprake van een valide evaluatie al wordt samenwerking in de klas in het puntentotaal verrekend. Los van de afstemming op de eindtermen ontbreekt voor sommige modules de criteriumgerichtheid. Het is ook niet duidelijk welke rol leer- en andere attitudes spelen in de beslissing of cursisten al dan niet slagen. Het centrum staat dus voor de opgave om een valide evaluatiepraktijk uit te werken. Het kan daarbij echter steunen op diverse sterke elementen in opbouw. Vooreerst zijn er voor het B-postaanbod twee instrumenten ontwikkeld die leerkrachten tot deskundige beoordeling van de doelen en criteriumgerichte evaluatie aanzetten. Verder is er een visie ontwikkeld die een goede uitgangsbasis vormt, volledig spoort met het opleidingsprofiel en leer- en attitude-aspecten bij deliberatie het gewicht geven dat hen toekomt. Deze elementen vormen een goede insteek voor de vakgroep om de interne kwaliteitszorg voor de evaluatiepraktijk daadwerkelijk vorm te geven. Bovendien is er zowel centrumbreed als vakintern voldoende deskundigheid en dynamiek aanwezig om dit proces te doorlopen. Een ander werkpunt vormt de wijze waarop het centrum feedback geeft aan de cursisten over de leervorderingen. Momenteel is dit verschillend geregeld per module. Cursisten geven te kennen dat ze globaal genomen onvoldoende feedback krijgen. Bovendien worden de vaststellingen vanuit de gespreide evaluatie nog te weinig structureel benut voor leerremediëring hoewel er her en der kwaliteitsvolle initiatieven zijn. De praktijk die heel recent voor het B-posttraject conceptueel is uitgewerkt kan ook voor het contactaanbod inspirerend werken. Het gericht inzetten van het digitaal leerplatform en het ontwikkeld leermateriaal voor de cursisten van het contactonderwijs kan heel wat mogelijkheden

bieden.

Leerbegeleiding Het centrum heeft voor AAV net als voor de andere opleidingen een visie en concept van leer- en trajectbegeleiding uitgewerkt dat volledig spoort met de prioriteiten die de overheid legt en dat voldoende garanties inhoudt voor doeltreffendheid. Deze visie is nog niet volledig geïmplementeerd. Dat maakt dat er op dit moment naast vele goede elementen ook nog een aantal werkpunten zijn voor AAV.

De leerbegeleiding binnen AAV start vanuit een goed informatie- en intakebeleid. Het centrum organiseert een informatiedag waarover de cursisten uitermate tevreden zijn. Verder is er een intakeprocedure uitgebouwd die focust op algemene elementen zoals draagvlak, motivatie en onderwijsverleden en die de beginsituatie van de cursisten op het vlak van Nederlands, wiskunde en Frans gericht in kaart brengt. Het spreekt voor zich dat het centrum zijn intakebeleid zal moeten afstemmen op de toekomstige onderwijsorganisatie.

Het centrum tracht de netoverschrijdende afspraken die recent gemaakt zijn op het vlak van vrijstellingenbeleid voor AAV toe te passen. Het ervaart momenteel moeilijkheden om vanuit deze gevoerde vrijstellingspolitiek te komen tot een doeltreffende groepssamenstelling en onderwijsorganisatie. Een ander werkpunt vormt de communicatie hierover naar de cursisten die vooralsnog niet altijd het belang van vrijstellingsproeven voor een trajectbepaling op maat inzien. De vrijstellingsproeven voor Wiskunde, Frans, Nederlands en ICT zijn wisselend van kwaliteit. Voor Wiskunde en ICT zijn proeven opgesteld die overeenstemmen met de eindtermen. Dat is niet geval voor Nederlands en Frans waar dezelfde opmerkingen gelden als voor de evaluatiepraktijk.

De vakgroep AAV en de cursistenbegeleiders volgen de actieve participatie van de cursisten aan het onderwijsleerproces gericht op. De cursisten bevestigen dit zonder meer. De maandelijkse cursistenbesprekingen binnen de vakgroep, de goede informatie-uitwisseling tussen de leerkrachten en de cursistenbegeleiders maakt dat er kort op de bal kan worden gespeeld. Dit verklaart zonder twijfel de goede resultaten die het centrum neerzet op het vlak van deelname en slagen.

Voor cursisten zijn er bovendien tal van ondersteunende faciliteiten gecreëerd. Het open leercentrum en het taalbeleid volgens twee sporen vormen zeker troeven.

Dat neemt niet weg dat het centrum nog een aantal elementen uit de visietekst moet implementeren voor AAV. Zo is voorlopig nog geen werk gemaakt van het detecteren van faalangst bij de cursisten ook al bestaan daar goede en aangepaste instrumenten voor. Het detecteren van leerstoornissen en het professioneel ondersteunen van leerkrachten om er gericht mee om te gaan is een ander werkpunt. Zoals hierboven al is aangegeven, kan binnen de opleiding AAV de leerremediëring nog gericht en op cursistenmaat vorm krijgen vanuit de vaststellingen tijdens de gespreide evaluatie. Het blijft nog een uitdaging om het gevoerde taalbeleid op centrumniveau te vertalen in een coherente en doeltreffende taalsensitieve houding binnen alle modules AAV.

Afstemming tussen centrum en andere partners	Voor de opleiding AAV stelt het centrum zich afstemmingsgericht op. Het centrum heeft recent zijn actieve bijdrage als lid van de Federatie Tweedekansonderwijs en binnen het netoverschrijdend overleg heropgestart. Het centrum heeft ook samenwerkingsverbanden uitgebouwd die voor de opleiding AAV een meerwaarde vormen. De samenwerking met de VDAB, met B-post en met CVO Elishout verlopen vlot en hebben een positieve impact op de maatschappelijke output en uitstraling van deze opleiding.
Deskundigheidsbevordering	Voor AAV worden de leerkrachten geheel in overeenstemming met het professionaliseringsbeleid op centrumniveau daadwerkelijk professioneel ondersteund en gestimuleerd. De leerkrachten zijn hierover uitermate tevreden. De kwaliteitsvolle uitbouw van het B-posttraject laat zien dat het centrum in het algemeen en de vakgroep in het bijzonder op heel korte termijn een deskundigheid kan opbouwen en inzetten. Dat neemt niet weg dat er nog partiële noden bestaan. Voor die modules AAV waarvoor de eindtermen generiek zijn geformuleerd zullen de leerkrachten ondersteund moeten worden. Vanzelfsprekend zullen ook de uitdagingen waarvoor de vakgroep AAV staat op professioneel vlak begeleiding vragen.
Algemeen beleid	In de opleiding AAV is een sterk geëngageerd, betrokken, samenwerkingsgericht en veranderingsbereid team aangesteld dat deskundig wordt gecoördineerd en vanuit de centrumleiding planmatig en doordacht wordt aangestuurd. Dit schept een stevig draagvlak om de grote uitdagingen waarvoor de vakgroep staat op het vlak van doelgerichtheid, evaluatie en onderwijsorganisatie op een kwaliteitsvolle manier aan te gaan.

3.2 SVWO - Bijzondere educatieve noden - Ervaringsdeskundige in de armoede en sociale uitsluiting (Modulair)

Voldoet

Motivering

Het centrum organiseert de modules en zeker het praktijkleren vanuit een opvallende leerplangerichtheid en op een kwaliteitsvolle manier. De cursisten maken een grote leerwinst. Het centrum slaagt er in van deze laaggeschoolde en bijzonder kwetsbare cursisten bij instroom, weerbare en deskundig opgeleide ervaringsdeskundigen te maken. Het slaagpercentage is groot. De resultaten qua tewerkstelling zijn uitmuntend.

Vaststellingen

Outputgegevens	Het centrum organiseert de modules vanuit een opvallende leerplangerichtheid en op een kwaliteitsvolle manier. De evaluatie is echter onvoldoende valide. Het centrum vervult zijn maatschappelijke opdracht voorbeeldig. Het bedient een heterogene kansengroep met laaggeschoolden en mensen met littekens op velerlei vlak. Het centrum zet indrukwekkende resultaten neer: het boekt bij deze groep een opvallende leerwinst en slaagt er ook in van deze cursisten weerbare personen en deskundig opgeleide ervaringsdeskundigen te maken. De inspanningen die het centrum levert om de eigenheid van de opleiding en de kansarmoedeproblematiek uit te dragen naar andere opleidingen, naar de ruimere buitenwereld, naar de media
-----------------------	---

bieden een toegevoegde waarde.

Samen met belangenverenigingen en centra moet wel gericht werk worden gemaakt van de combinatie van dit beroepstraject met algemene vorming zodat de cursisten een volwaardig diploma secundair onderwijs kunnen behalen. Dit zal de maatschappelijke output opdrijven en de opleiding de uitstraling geven die ze toekomt.

De outputcijfers van deelnemen en slagen liggen in de grootteorde van het Vlaams gemiddelde. Zeven op tien cursisten nemen deel aan het examen. Slechts een percentage van 10% slaagt niet.

Uit diverse onderzoeken binnen VZW De Link blijkt dat de opleiders sterke resultaten qua tewerkstelling neerzetten.

Centruminterne onderzoeken duiden op een grote cursistentevredenheid.

Onderwijsaanbod Het centrum is nog bezig aan de uitbouw van het laatste leerjaar van het opleidingstraject.

Het overgrote deel van het leermateriaal is verzorgd en leerplangericht uitgewerkt. In de diverse cursussen zitten sterke elementen. De uitwerking van sommige modules zoals Expressie is creatief, die van andere zoals Communicatie sterk onderbouwd al ontbreken er kleine onderdelen. Sommige cursussen zoals Armoede vormen een voorbeeld van goede praktijk. Andere cursussen bieden eerder een beperkte leidraad maar worden rijkelijk aangevuld met doeltreffende buitenschoolse activiteiten. In nog andere modules zoals Psychologische processen vormen de verwerkingsopdrachten een meerwaarde.

In sommige cursussen wordt het leerproces voor de cursisten inzichtelijk gemaakt, in andere slaagt men daar minder in en geeft men enkel een mondelinge toelichting. De aandacht voor de sleutelvaardigheden in sommige modules is te weinig gestructureerd. Zeker deze laaggeschoolde cursistengroep heeft nood aan een deskundig begeleid eigenaarschap over het leerproces. Dit is onontbeerlijk voor de ontwikkeling van het reflecterend vermogen bij de cursisten.

De vakgroep is echter bezig modulefiches op te stellen die een kwaliteitsvolle basis vormen om dit werkpunt aan te pakken. Deze modulefiches zullen samen met de concrete plannen van het centrum om een nieuwe methodiek te introduceren de doelgerichtheid van de opleiding nog opdrijven.

In de uitwerking van de stage is heel wat energie gestoken, zowel procedureel als inhoudelijk. Vooral de zoektocht naar mogelijke stageplaatsen vergt veel inspanningen. De stage is goed geregeld. De mentor wordt goed geïnformeerd, de opleiding wordt geduid en er wordt een appel gedaan op een engagement bij de stage-organisatie. De cursist wordt goed begeleid. Inhoudelijk kent het praktijkleren een graduele opbouw die goed aansluit bij het opleidingsprofiel. De sleutelvaardigheden waaraan gewerkt wordt, zijn hier wel transparant.

Een meerwaarde binnen de opleiding vormt het projectwerk dat een combinatie is van individueel en samenwerkend presteren en focust op de kern van de opleiding, de missing link. Bijzonder sterk is dat deze geïntegreerde proef de opleiding én de functie als ervaringsdeskundige uitstraling kunnen geven. Het niveau van de eindproef aangevuld met die van de stage vormen eens te meer een illustratie van het hoge eindniveau dat het centrum bij de cursisten vooropstelt.

Onderwijsorganisatie	Het centrum gaat zorgvuldig om met de organisatie van deze opleiding. Hoewel het opleidingsprofiel geen volgordebetrekkingen vooropstelt, werd een doeltreffend modeltraject uitgewerkt. Het gaat om een intensief traject van gemiddeld twee tot drie lesdagen per week naast het praktijkleren gedurende drie schooljaren. De modules Expressie lopen als een rode draad doorheen de opleiding. De doorlooptijd van deze opleiding gespreid over vier schooljaren vormt echter een risicofactor. Cursisten die niet slagen, moeten zoeken naar een creatieve oplossing om de module over te doen.
Uitrusting	Het centrum beschikt over voldoende materiaal en een aangepaste structuur om de basiscompetenties te bereiken.
Evaluatiepraktijk	De evaluatie verloopt gespreid met vele verwerkingsopdrachten en praktijktaken. Er is een opvallende en doelgerichte link met de vorderingen op het vlak van praktijkleren. De evaluatiepraktijk van de modules en het concept voor evaluatie van het projectwerk zijn nog onvoldoende valide. Doorgaans ontbreken er transparante evaluatiecriteria. De leerkrachten zijn duidelijk nog zoekende op dit vlak. De sleutelvaardigheden krijgen soms te weinig aandacht. Er wordt gescoord op ruwe rubrieken procesevaluatie zonder criteria en zonder aanknopingspunt ter remediëring voor de cursist. Ook voor de evaluatie van het projectwerk krijgt het hoofddoel, de missing link, nog te weinig gewicht. Het centrum moet van de kwaliteit van de evaluatiepraktijk prioritair werk maken. De evaluatiefiches die zijn ontworpen voor de stage inclusief het reflectieboekje daarentegen zijn wel bijzonder kwaliteitsvol. Ze zijn zonder meer een voorbeeld van goede praktijk qua doel- en criteriumgerichtheid, qua aandacht voor sleutelvaardigheden en beroepsattitudes, qua aandacht voor zelfreflectie. Deze evaluatie vormt een heel stevig uitgangspunt om het geheel van de evaluatiepraktijk bij te stellen. Het plan van de vakgroep om een portfolio in te voeren sluit hier perfect bij aan en biedt waardevolle opportuniteiten.
Leerbegeleiding	De centrumleiding in het algemeen en de vakgroep in het bijzonder brengen op een doeltreffende manier aandacht op voor de begeleiding van deze bijzondere doelgroep. De cursisten worden gedurende het leerproces goed opgevolgd en begeleid op meerdere vlakken. Sterk is ook de basis leerzorg via de gradueel opgebouwde verwerkingsopdrachten. De tandem van procesbegeleiders slaagt er in de feiten in het leerproces van de cursist accuraat op te volgen en een laagdrempelige socio-emotionele begeleiding op te zetten. Verder vormen de cursistenbesprekingen op teamniveau en de procesmap een meerwaarde. Dat neemt niet weg dat er nog werkpunten zijn. Hoewel het informatiebeleid en de intake op zich kwaliteitsvol zijn, kan er nog meer aandacht uitgaan naar leerbelemmerende factoren en algemene leervaardigheden. Op die manier kan gericht worden ingespeeld op de heterogene scholing van de doelgroep. Aanvullend kan een meer doorgedreven leer- en taalbeleid vorm krijgen. De vakgroep is zich van dit probleem bewust en wil hiervan via de evaluatie en bijstelling van het opleidingsprofiel werk maken.

Afstemming tussen centrum en andere partners	Voor deze opleiding heeft het centrum twee samenwerkingsverbanden uitgebouwd: een met het Brussels Centrum voor Basiseducatie voor het voortraject en een met VZW De Link. De samenwerking met het Centrum voor Basiseducatie kan aan kwaliteit winnen. Er is een te groot verlies van cursisten tussen het voortraject, georganiseerd door de Basiseducatie, en het beroepstraject, georganiseerd door het CVO. Verder is er een gebrek aan structurele doorstroming van de procesbegeleider wat een risico vormt voor de kwaliteit van de opleiding en de begeleiding van deze kwetsbare cursistengroep. De samenwerking met VZW De Link die de procesbegeleider-ervaringsdeskundige ter beschikking stelt, de intake verzorgt, sturend werkt op het vlak van programmatie en een tandemwerking vooropstelt, verloopt wel vlot. Ze wordt als een meerwaarde ervaren door zowel de cursisten als door de leerkrachten.
Deskundigheidsbevordering	De vakgroep is gericht op een voortdurende professionalisering. Ze kan daarbij bogen op waardevolle samenwerkingsinitiatieven en een actieve betrokkenheid bij andere belangenorganisaties. Deze gerichtheid toont aan hoe sterk de vakgroep betrokken is op de ruimere kansarmoedeproblematiek. De diverse initiatieven bieden een input voor de kwaliteit en de uitstraling van de opleiding en vormen een meerwaarde qua deskundigheidsbevordering. Tussen de aanbieders van deze opleiding over Vlaanderen en binnen VZW De Link is er bovendien een gerichte samenwerking en een expertise-uitwisseling die bevruchtend werkt voor de onderwijskwaliteit.
Algemeen beleid	De kwaliteitsvolle uitbouw van deze opleiding wordt gedragen door een sterk geëngageerd, betrokken en samenwerkingsgericht team en door een stevige en alerte coördinatie. Er is zeker voldoende potentieel aanwezig om de reeds hoge onderwijskwaliteit te borgen en de werkpunten op een deskundige manier aan te pakken.

3.3 SVWO - Handel - Boekhoudkundige bediende (Modulair)

Voldoet

Motivering

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate bereikt. Vooral omdat het aanbod van leerplandoelstellingen volledig is en de beschikbare uitrusting de realisatie van het overgrote deel van de leerplandoelstellingen toelaat.

Vaststellingen

Outputgegevens	Het centrum heeft nog geen certificaat van deze opleiding kunnen uitreiken omdat het hier een opleiding betreft die vorig schooljaar werd opgestart (Boekhouden-informatica, TSO3) en die dit schooljaar reeds een organisatorische wijziging ondergaat. De doorlichting heeft bijgevolg slechts betrekking op de tot nu toe ingerichte modules van de nieuwe opleiding (Boekhoudkundig bediende). De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate bereikt. De praktijkgerichte vaardigheden op het vlak van onthaal en archivering worden tijdens het leerproces slechts in beperkte mate ingeoefend. De sleutelvaardigheden worden nagestreefd, zij het
-----------------------	--

op een heterogene wijze. Belemmerende factoren hiervoor zijn het ontbreken van een visie op de sleutelvaardigheden op centrumniveau en onduidelijke afspraken binnen de vakwerkgroep.

De uitval is groot en situeert zich vaak bij de start van de opleiding. Het centrum onderneemt acties om deze uitval tegen te gaan en houdt in zijn statistisch overzicht van de slaagcijfers terecht rekening met deze vroegtijdige uitval.

Het centrum kan de doorstroom naar vervolgonderwijs of tewerkstelling nog niet in kaart brengen omdat er nog geen afgestudeerden zijn. Maar ook binnen de andere handelsafdelingen is dit niet gebruikelijk.

De tevredenheidsbevragingen bij de cursisten en bij het personeel worden systematisch uitgevoerd, de resultaten worden teruggekoppeld en verbeteracties worden geïntegreerd in de kwaliteitszorg van het centrum. Een systematische bevraging van de stagegevers is in de handelsopleidingen nog niet gebeurd.

Onderwijsaanbod Het centrum organiseert de opleiding in combinatie met de opleiding AAV en dit in het licht van het Tweedekansonderwijs. De vernieuwde, jongste handelsopleiding van het centrum wordt nog module per module uitgewerkt. De leerplandoelstellingen van de tot nu toe ingerichte modules zijn volledig, evenwichtig en worden met voldoende diepgang behandeld. Dit is niet het geval voor de sleutelvaardigheden. Hier wordt verschillend mee omgegaan, waardoor deze vaardigheden onvoldoende gelijkmatig in de opleiding aan bod komen.

Onderwijsorganisatie Deze jonge opleiding verdient een bijzondere ondersteuning vanuit de centrumleiding in de zin van coördinatie, van het streven naar continuïteit in de opdrachten, van de ontwikkeling van leermiddelen die deze opleiding onderscheidt van de andere handelsopleidingen en van het maximaliseren van praktijktoepassingen. Voor de uitbouw van de stage kan deze opleiding terugvallen op de expertise vanuit de andere handelsopleidingen. De stage dient afgetoetst te worden aan de recente overheidsonderrichtingen inzake werkplekleren en eventueel bijgestuurd.

De huidige organisatie is goed: ze houdt rekening met het leertraject van de cursisten, met de onderwijstijd en met de groepsgrootte. Een storend element in het onderwijsproces zijn de veelvuldige afwezigheden van de cursisten.

Uitrusting De beschikbare uitrusting is goed. De lokalen zijn ruim en beschikken over voldoende ICT-voorzieningen om de leerplandoelstellingen te bereiken. De meeste leslokalen hebben voldoende computers, internetverbinding en projectiemogelijkheid. Het klasmeubilair is geen ergonomisch kantoormeubilair. Voor het aanleren van competenties inzake onthaal, telefoneren, klasseren en kasbeheer ontbreken specifieke didactische voorzieningen. Het elektronische leerplatform wordt in de onderwijspraktijk gehanteerd. Een openleercentrum is beschikbaar.

Evaluatiepraktijk De evaluatieafspraken van de vakgroep Handel/AAV zijn conform de centrumafspraken: permanente evaluatie met de mogelijkheid van een eindexamen. Cursisten kennen tijdig de evaluatieafspraken die binnen de module gelden. De evaluatiepraktijk is voldoende representatief. De validiteit is voor verbetering vatbaar omdat de link met de basiscompetenties niet wordt weergegeven. De evaluatie van de sleutelvaardigheden tijdens het onderwijsproces verloopt niet conform door gebrek aan

een visie hierop. De beoordelingsfiche na elke module geeft de cursist een afsluitend oordeel, maar criteria ontbreken.

Het feit dat de evaluatiecommissie de beslissing motiveert is goed. De aangehaalde argumenten hebben echter zelden een pedagogische grondslag. Op de processen-verbaal ontbreekt de benaming van het uitgereikte studiebewijs.

Leerbegeleiding Cursisten volgen een individueel leertraject in samenspraak met de cursistenbegeleiders dat samengebracht wordt in een cursistenvolgdossier.

De vrijstellingsproeven die dit schooljaar werden afgenomen zijn goed. De link met de leerplandoelstellingen wordt niet uitdrukkelijk aangegeven.

De cursisten worden besproken tijdens vakgroepvergaderingen Handel/AAV. In het cursistendossier is geen gestandaardiseerde verslaggeving voorhanden. Het is niet duidelijk in hoeverre de evaluatiecommissie rekening houdt met de pedagogische elementen uit dit dossier. Persoonlijke aspecten van psychosociale aard worden bijgehouden in een zorgdossier. Nuttige informatie wordt aan de leerkrachten gemeld.

Tijdens de bijgewoonde lessen werd hoofdzakelijk het onderwijsleergesprek gehanteerd. De cursisten beschikken doorgaans over zelf ontwikkeld cursusmateriaal en hanteren het elektronische leerplatform als een communicatie- en informatiekanaal. Er zijn geen sporen van integratie van de economische actualiteit in het onderwijsproces en de inkleuring van een boekhoudkundige context is nog te wisselvallig.

De remediërende leerbegeleiding gebeurt in de eerste plaats door de leerkracht in de klas tijdens het contactonderwijs. Door de vele afwezigheden komt dit heel vaak voor.

Algemeen beleid De vakgroepwerking ondersteunt duidelijk het onderwijsproces en verloopt op het niveau van het Tweedekansonderwijs (Handel/AAV). Naast de individuele cursistenbespreking worden veelal afspraken gemaakt inzake onderwijsorganisatie. Sporadisch komen onderwijskundige thema's zoals het gecombineerd onderwijs en het vrijstellingenbeleid aan bod.

3.4 SVWO - Nederlands tweede taal - Nederlands tweede taal richtgraad 1 tot 4 (Modulair)

Voldoet

Motivering

Het centrum realiseert met zijn cursisten de leerplandoelstellingen. Het aanbod, de evaluatiepraktijk en de leerbegeleiding zijn in voldoende mate afgestemd op de leerplandoelstellingen. De verwerving van de ondersteunende kennis krijgt een correcte plaats binnen het onderwijsaanbod. Leer- en communicatiestrategieën komen aan bod. Cursisten tonen spreekdurf en zijn bereid tot communicatie. De te produceren teksten beantwoorden in de meeste gevallen aan wat het leerplan voorschrijft.

Vaststellingen

Outputgegevens De leerprestaties van de cursisten beantwoorden in de meeste gevallen aan de leerplandoelstellingen. Het taalbeheersingsniveau van de cursisten in richtgraden 1 en 2 is van een voldoende niveau. In richtgraden 3 en 4 is het niveau goed tot uitstekend. Voor strategieën zijn de resultaten in richtgraden 1 en

2 eerder zwak. In de verkorte trajecten en de standaardtrajecten beheersen de cursisten in voldoende mate de ondersteunende kennis die nodig is om de lees-, schrijf-, spreek- en luistertaken goed uit te voeren.

Het centrum zet minder goede resultaten neer qua leerloopbaan. Uit de cijfers die het centrum zelf verzamelt blijkt dat in richtgraden 1 en 2 het percentage cursisten dat slaagt voor het examen in verhouding tot het aantal ingeschreven cursisten veeleer beperkt is. In richtgraad 2 is het percentage zelfs beduidend lager dan het Vlaams gemiddelde. Heel wat cursisten nemen immers onregelmatig deel aan de lessen of haken af voor het examen. Daarnaast doorlopen vooral in richtgraad 1 een aantal cursisten meermaals dezelfde module. Het centrum wijt dit in belangrijke mate aan de Brusselse context. Cursisten hebben vaak opleidingsbehoeften die niet verder reiken dan het basisniveau. Het centrum besteedt aandacht aan de opvolging van de aanwezigheid van de cursisten maar voorlopig blijkt dit onvoldoende om een antwoord te bieden op de uitval. Vooral in de verlengde trajecten is de uitval een probleem. Bij de verkorte trajecten is de uitval veeleer beperkt. Deze meestal hoger opgeleide cursisten zijn zeer gemotiveerd.

Het centrum respecteert het Vlaams afsprakenkader NT2 en vervult, ook vanuit de eigen visie en missie, zijn maatschappelijke opdracht op voorbeeldige wijze. Een groot aantal gespreide en goed uitgeruste lesplaatsen zorgt voor een goede toeleiding van cursisten. Het centrum bereikt ook een aantal specifieke doelgroepen. Zo worden voor inburgeraars aparte modules ingericht en zijn er een beperkt aantal gecontextualiseerde modules voor stadswachten en zorgkundigen.

Tijdens de klasbezoeken wordt overwegend een grote cursistentevredenheid vastgesteld, die bevestigd wordt door interne bevragingen. In de klassen heerst een aangenaam leerklimaat. De vertrouwensrelatie tussen cursisten en leerkrachten uit zich in een grote spreekdurf bij de cursisten.

Ook het welbevinden van de leerkrachten NT2 is groot. Zij waarderen vooral de motivatie, de bereidheid tot samenwerking en het delen van expertise en materiaal binnen het team.

Onderwijsaanbod

Het handboek speelt dikwijls een centrale rol. Een aantal leerkrachten stuurt het aanbod in het handboek bij in functie van de behoeften van de cursisten. Het aanvullende lesmateriaal is sterk gericht op de vaardigheden en beantwoordt aan de leerplandoelstellingen. In de meeste gevallen zorgt het aanvullend materiaal voor een rijk, uitdagend en taalstimulerend aanbod.

In richtgraad 1 experimenteren leerkrachten met een aanbod van 'taaltaken' afgestemd op het Europees Referentiekader (ERK). Het centrum heeft de ambitie om op middellange termijn het NT2-onderwijs in alle richtgraden aan te bieden via taaltaken. Dit ambitieus en beloftevol project wordt degelijk voorbereid. De implementatie is al op een weldoordachte manier begonnen in richtgraad 1.

In de meeste modules overheerst een communicatieve benadering met aandacht voor de training van de vier vaardigheden. Een variatie aan didactische werkvormen komt tegemoet aan de verschillende leerstijlen van de cursisten en de eisen van de leerplandoelstellingen. In een aantal groepen overheerst echter nog een leerkrachtgestuurde, docerende aanpak. De cursisten krijgen in deze groepen te weinig oefenkansen en het onderwijs is niet afgestemd op het opleidingsprofiel.

Leerkrachten informeren cursisten over de vele Nederlandstalige taalstimuleringsinitiatieven zoals conversatietafels en zetten hen

aan tot deelname. De inbedding van veel lesplaatsen in een Nederlandstalig gemeenschapscentrum wordt voluit benut om cursisten te laten kennismaken met een Nederlandstalig cultureel en vrijetijdsaanbod en om aangepaste extra muurobjecten te organiseren.

De ondersteunende kennis met betrekking tot het taalsysteem wordt gedoseerd aangeboden binnen een communicatieve context.

De jaarvorderingsplannen zijn vooral verantwoordingsdocumenten en geen werkdocumenten om een volledig en evenwichtig aanbod te bewaken. In de planningsdocumenten van de leerkrachten komen strategieën nauwelijks ter sprake. Uit de klasbezoeken blijkt dat strategieën wel aangeboden en ingeoefend worden.

Het leerplan wordt in beperkte mate gebruikt als referentiekader en als sturend (werk)instrument voor het aanbod. In een aantal gevallen volgen de leerkrachten het aanbod uit het handboek maar hebben zij weinig zicht op de leerplandoelstellingen die bereikt moeten worden via dit aanbod. Hierdoor mist hun lespraktijk efficiëntie en effectiviteit.

De meeste leerkrachten geven blijk van professionaliteit en sterke gedrevenheid. Ze zorgen voor een communicatief en functioneel leerproces, gericht op de behoeften van de cursisten.

Onderwijsorganisatie Het centrum organiseert een flexibel en behoeftedekkend aanbod voor richtgraad 1 en 2 met meerdere instapmomenten doorheen het jaar. Naast standaardtrajecten zijn er verkorte en verlengde trajecten die zowel intensief als minder intensief aangeboden worden op verschillende tijdstippen doorheen de dag. Er is ook een beperkt weekend- en zomeraanbod.

Het centrum levert inspanningen om homogene groepen samen te stellen, maar geeft ook aan dat dit geen eenvoudige opgave is. In de praktijk is er vaak nog een grote heterogeniteit. De verwachte uitval wordt ingecalculeerd bij het samenstellen van de groepen. De gemiddelde groepsgrootte ligt iets boven het Vlaams gemiddelde. Het centrum schrijft cursisten in tot de groep 25 cursisten telt. Soms worden de groepen groter door 'gelijktijdige' inschrijvingen op verschillende plaatsen. In de praktijk zijn er groepen van 10 tot 15 cursisten door de grote uitval en de afwezigheid van cursisten.

Het centrum is zich bewust van het probleem en wil de grote uitval ondervangen door de organisatie van een apart leertraject voor traaglerenden op basis van een gericht aanbod. Men denkt daarbij aan een doorschuifstelsel met verschillende leerkrachten waarbij verschillende rollen/contexten aan bod kunnen komen.

De manier waarop de evaluatie is georganiseerd, neemt heel wat onderwijstijd in beslag. Leerkrachten betreuren dit en zijn vragende partij voor alternatieve vormen van evaluatie.

Uitrusting In de meeste lesplaatsen beschikken de leerkrachten over voldoende en aangepast materiaal. Het centrum zorgt voor goed uitgeruste, moderne leslokalen op toegankelijke locaties. Met de verhuurders/eigenaars zijn er afspraken over het gebruik van internet en multimedia. In een aantal lokalen kunnen leerkrachten gebruik maken van een elektronisch bord.

Evaluatiepraktijk In de meeste gevallen maken de leerkrachten gebruik van evaluaties uit de handboeken. Wanneer deze evaluaties aangepast worden, gebeurt dit in principe in overleg met de NT2-coördinatie. De validiteit van deze evaluaties wordt niet in vraag gesteld. In richtgraad 1 en 2 organiseert het centrum voorlopig nog een traditioneel eindexamen met een schriftelijk en een mondeling gedeelte. Leerkrachten geven in gesprekken aan dat

ze deze manier van examineren willen bijsturen. Vooral het mondelinge examen geeft niet altijd de graad van competentie van de cursist weer. De evaluatie kan immers interfereren met de stressbestendigheid van de cursisten.

Een aantal leerkrachten gebruikt tussentijdse evaluaties om het leerproces van de cursisten op te volgen. In een aantal gevallen leidt dit tot doelgerichte afspraken en/of remediëringen.

Gesteund door het pedagogische beleid is er een ontwikkeling aan de gang om de evaluatiepraktijk grondig te herzien. Bedoeling is om meer competentiegericht te evalueren. Door de vernieuwde aanpak met taaltaken zal deze ontwikkeling in een stroomversnelling komen. In de (nabije) toekomst zullen vormen van permanente evaluatie geïntroduceerd worden met observatieroosters, observatiecriteria (3-puntenschaal), zelfevaluatie door cursist en portfolio.

Leerbegeleiding

Het centrum draagt gelijke onderwijskansen hoog in het vaandel en heeft veel aandacht voor de leerbegeleiding van haar NT2-cursisten. Mensen extra leerkansen bieden, kleurt dan ook de beslissingen die genomen worden. Het feit dat een aantal lesplaatsen traditioneel welbepaalde groepen van cursisten aantrekt, helpt de leerkrachten de achtergrond van de groep cursisten in te schatten. Vanuit de intake beschikken de leerkrachten momenteel nog over veeleer beperkte gegevens over de individuele cursist. Sommige leerkrachten, zorgen zelf voor een meer doorgedreven beginsituatieanalyse en passen het aanbod hierop aan. Ze gaan na wat de cursisten motiveert en spelen ook in op verschillende leerstijlen.

Voor de toeleiding van cursisten werkt het centrum samen met het Huis van het Nederlands Brussel drempels weg via een rechtstreekse inschrijving door het Huis. Formele en informele contacten binnen het centrum zelf zorgen voor een goede doorstroming van informatie over de cursisten.

Voor NT2 is de leerkracht de spilfiguur. Sommige leerkrachten differentiëren in het aanbod. De meeste leerkrachten verwijzen de cursist, indien nodig, door naar het open leercentrum (OLC) voor extra oefeningen of inhaallessen bij de OLC-leerkrachten. De logopedische ondersteuning die samen met het Huis van het Nederlands Brussel is uitgebouwd, vormt binnen het geheel aan ondersteuning een meerwaarde.

De aandacht voor de professionalisering van leerkrachten betreffende leerbegeleiding van traag lerende cursisten blijkt uit de inspanningen die geleverd worden in samenwerking met het Centrum voor Basiseducatie Brusselleer, waarbij men leerkrachten theoretisch onderbouwde didactische tips en suggesties aanreikt.

Op het einde van elke module voorziet de leerkracht een feedbackmoment waarbij de examens besproken worden met individuele cursisten. Dit gebeurt op basis van afspraken op centrumniveau. Trajectbegeleiding in functie van de volgende module maakt hiervan structureel deel uit. Uit lesbezoeken blijkt dat cursisten voldoende leerondersteuning en -begeleiding krijgen o.a. tijdens de bespreking van uitgevoerde opdrachten.

Het remediëringaanbod verloopt niet altijd even doelgericht omdat men geen duidelijk zicht heeft op de leervorderingen van de cursisten. De ontwikkeling van taaltaken en portfolio met een bewuste integratie van leren leren is in dit opzicht zeer beloftevol. Het centrum gaat na wat de uiteindelijke effecten zijn van het remediëringaanbod door een bevraging van de leerkrachten.

Afstemming tussen centrum en andere partners	Het centrum werkt op een constructieve manier samen met verschillende instanties/verenigingen en is zich bewust van de meerwaarde van de samenwerking. Bijzonder is de samenwerking met de gemeenschapscentra waar lessen NT2 doorgaan via een systeem van 'centrumambassadeurs', meer bepaald leerkrachten die voor het betreffende centrum worden aangeduid als contactpersoon. Er is een uitstekende samenwerking met andere Centra voor Volwassenenonderwijs en met het Centrum voor Basiseducatie in het Brussels. Zo worden afspraken gemaakt voor een complementair, niet overlappend aanbod. De samenwerking met het Huis van het Nederlands verloopt voorbeeldig. Het centrum beschouwt zich als een loyale partner van het Huis. Ook is er inhoudelijk en organisatorische overleg met het Brussels onthaalbureau. Het centrum probeert met verschillende instanties en verenigingen een goede relatie en indien mogelijk een constructieve samenwerking uit te bouwen. Dit verloopt niet altijd even vlot maar het centrum blijft hierin investeren.
Deskundigheidsbevordering	Voor het centrum is 'professionalisering' de volgende jaren een topprioriteit. Vanuit het beleid worden initiatieven genomen om de leerkrachten te bekwamen in acht competentiedomeinen. Hiervoor biedt het centrum zijn leerkrachten een professionaliseringstraject aan waarbij men de aanwezige expertise binnen het team optimaal wenst te benutten. Deze globale aanpak is zonder meer een voorbeeld van goede praktijk. Bij de leerkrachten is er een grote bereidheid om expertise op te bouwen en met elkaar te delen. Exemplarisch hiervoor is het project 'taaltaken'. Leerkrachten waarderen de teamvergaderingen. Door met elkaar in dialoog te gaan wordt de kritische zelfreflectie aangescherpt. Tijdens deze vergaderingen wordt ook tijd gemaakt voor intervisie. Leerkrachten verwijzen naar deze intervisiemomenten als een belangrijk aspect van hun deskundigheidsbevordering.
Algemeen beleid	Het NT2-onderwijs wordt op een kwaliteitsvolle manier, vanuit een duidelijke visie en met realistische verwachtingen aangestuurd vanuit het pedagogisch beleid. Inzichten in competenties van NT2-leerkrachten, in de behoeften van de cursisten, in de sterktes en zwaktes van het centrum getuigen van een krachtig beleidsvoerend vermogen.

3.5 SVWO - Personenzorg - Begeleider in de kinderopvang (Modulair)

Voldoet

Motivering

Het centrum organiseert de verschillende modules uit het opleidingstraject vanuit een opvallende leerplangerichtheid en op een kwaliteitsvolle manier. Vanuit het contactleren wordt de transfer naar het praktijkleren gericht bewerkt zodat er van daadwerkelijk competentieleren sprake is. De doeltreffende onderwijsorganisatie en ondersteuning van de cursisten laat toe dat de diverse doelgroepen de basiscompetenties bereiken ongeacht hun leernoden en startsituatie.

Vaststellingen

Outputgegevens	Het centrum organiseert de modules vanuit een opvallende leerplangerichtheid en op een kwaliteitsvolle manier. De evaluatie is echter niet valide en vormt een onvoldoende grond voor een onderbouwde studiebekrachtiging.
-----------------------	--

Het centrum bereikt met deze opleiding drie aparte doelgroepen met specifieke leernoden en/of gericht op een tweede kans. Het slaagt erin zich in te bedden in de Brusselse context en het stimuleert de cursisten om een diploma secundair onderwijs te behalen. Het centrum realiseert hiermee zijn maatschappelijke opdracht op een voortreffelijke wijze.

Qua deelname en slagen zet het centrum resultaten neer die in de grootteorde liggen van het Vlaamse gemiddelde. Gezien de startpositie van de cursisten is dit een mooi resultaat.

Er is een grote cursistentevredenheid vastgesteld tijdens de doorlichting. Dit wordt bevestigd door intern onderzoek. Toch stellen de cursisten zich vragen bij de wijze waarop ze ingeschakeld worden bij de verwerkingsopdrachten om elkaar op het vlak van taal te ondersteunen.

Onderwijsaanbod

Het centrum hanteert leerstofplannen waarin naar de leerdoelen verwezen wordt. Ze dienen eerder als individuele inhoudelijke agenda's voor de leerkrachten dan als verantwoordingsdocument. Het centrum heeft een opvallend sterke inspanning geleverd om niet alleen attractief materiaal te ontwikkelen dat actueel is en volledig is afgestemd op de basiscompetenties maar dat daarenboven inspeelt op de leerkenmerken van de cursisten.

Het materiaal is gericht op kennisconstructie en reflectie. Het ondersteunt het praktijkleren van de cursisten door de vele verwerkingsopdrachten en de rechtstreekse koppeling aan de stage. De wijze waarop de leerkrachten ondersteund door de taalcoaches erin slagen hun cursussen in klare taal op te stellen, verdient lof.

Per module is er aandacht om de leerdoelen voor de cursisten transparant te maken. Dat neemt niet weg dat het geheel van de beroepsopleiding en de graduele opbouw in het leertraject nog beter kunnen worden gededd. Dit zal toelaten de opleiding nog meer te profileren als beroepsopleiding.

Het praktijkleren is goed georganiseerd, Er is een overzichtelijke informatiebundel opgesteld, De stageplekken worden met zorg gekozen en nieuwe stageplaatsen worden geëvalueerd. Elke leerkracht is betrokken bij de stage en volgt in grote mate die cursisten die bij hem in de les zitten. Naast een goede opvolging is er ook een goede begeleiding van de cursisten. Toch kan het centrum de stageplaatsen nog meer inzetten als externe bronnen ter ondersteuning van de interne kwaliteitszorg. Het laat deze opportuniteit nu nog onbenut.

Onderwijsorganisatie

Het centrum gaat zorgvuldig om met de organisatie van het aanbod. Het concentreert de lessen op enkele dagen per week zodat de combinatie met algemene vorming en het praktijkleren vlot kan worden gemaakt.

Het heeft een modeltraject uitgewerkt en zorgt voor een bediening van de diverse doelgroepen in min of meer homogene groepen. Het centrum bereikt drie doelgroepen die het in aparte trajecten bedient. Deze organisatie laat toe om gericht in te spelen op de verschillende leernoden van de cursisten. Vooreerst is er de doelgroep van ongekwalificeerde vaak allochtone jonge instromers die vooral nood hebben aan een leer- en taalondersteuning. In samenwerking met de VDAB is een traject voor werklozen opgezet. Daarnaast is er de groep van ongeschoolde werknemers in de Brusselse schoolse kinderopvang.

Het centrum organiseert twee instapmomenten per schooljaar en realiseert hiermee een behoeftedekkend aanbod. Dit systeem biedt bovendien aan niet-geslaagden snelle herkansingsmogelijkheden. Meer nog, de heropstart in januari zorgt voor een homogenisering van de klasgroepen wat een

directe impact heeft op de onderwijskwaliteit.

Het centrum is er zich van bewust dat een beheersbare groepsgrootte een kritische succesfactor vormt voor het competentieren bij deze doelgroep. Het heeft dit schooljaar dan ook terecht ingezet op kleine groepen. Dit zal ook in de toekomst een blijvend aandachtspunt moeten vormen.

Dat neemt niet weg dat er groeimogelijkheden zijn. De cursisten geven aan dat bij het begin van het opleidingstraject de lessen en het praktijkleren niet synchroon lopen. In bepaalde gevallen worden zij op hun stage geconfronteerd met opdrachten waarvan de achtergrond en theorie pas later in de les aan bod komen.

Uitrusting Het centrum beschikt in principe over voldoende materiaal en een aangepaste structuur om de basiscompetenties te bereiken.

Dat neemt niet weg dat zeker voor deze laaggeschoolde doelgroep die moeite heeft met transfer en nood heeft aan actieve werkvormen een nog meer krachtige leeromgeving kan worden gecreëerd. De cursisten zijn daar overigens duidelijk vragende partij voor. Voor hen vormt het een prioriteit om een vaklokaal uit te bouwen dat kenmerken heeft van een minicrèche. Dit zal de kwaliteit van het onderwijsleerproces en het didactisch comfort van de leerkrachten opdrijven. De centrumleiding is bereid om dit op korte termijn aan te pakken.

Evaluatiepraktijk De evaluatie gebeurt gespreid met veel verwerkingsopdrachten en praktijktaken. Inhoudelijk vormen de opdrachten doorgaans een kwaliteitsvolle vertaling van de basiscompetenties. De link hierbij naar de praktijkcomponent is bijzonder waardevol en ligt mee aan de basis van de onderwijskwaliteit in de opleiding.

Toch is de evaluatiepraktijk van de modules in zijn algemeenheid onvoldoende valide. Het ontbreekt aan duidelijke evaluatiecriteria. Bovendien wordt in de evaluatie rekening gehouden met elementen die geen enkel verband houden met de basiscompetenties. Voor sommige modules zijn die factoren zelfs doorslaggevend voor het al dan niet slagen.

De sleutelvaardigheden krijgen te weinig aandacht. Er wordt gescoord op ruwe rubrieken procesevaluatie zonder criteria en zonder aanknopingspunt ter remediëring voor de cursist. Het centrum zet hiermee de waarde van zijn studiebekräftiging op de helling. Het moet van het opdrijven van de kwaliteit van zijn evaluatiepraktijk prioritair werk maken.

De vakgroep heeft ingezet op een herwerking van de evaluatie van de stage. De doelen van de stage zijn hierbij op kwaliteitsvolle wijze vertaald naar opdrachten die mee begeleid worden vanuit de supervisie. De validiteit van de evaluatie is hiermee duidelijk toegenomen. Toch worden er hier en daar nog elementen gescoord die geen betrekking hebben op de doelen. Het evaluatieformulier dat is ontworpen voor de stagementor op de werkplek is een degelijk onderbouwd instrument. De beroepsattitudes in de vorm van basiscompetenties en de sleutelvaardigheden zijn in het instrument in overgrote mate en vrij herkenbaar opgenomen. Er wordt op een gerichte manier aan zelfreflectie gewerkt. Dit garandeert dat het vereiste uitstroomniveau ook gehaald wordt.

Een ander werkpunt is het geven van feedback aan de cursisten. Zij geven te kennen dat dit momenteel onvoldoende en te weinig gericht gebeurt.

Leerbegeleiding	Het centrum heeft voor de opleiding Kinderzorg net als voor de andere opleidingen een visie en concept van leer- en trajectbegeleiding uitgewerkt dat volledig spoot met de prioriteiten die de overheid legt en dat voldoende garanties inhoudt voor doeltreffendheid. De leerbegeleiding start vanuit een goed informatie- en intakebeleid. Het centrum organiseert een informatiedag waarover de cursisten uitermate tevreden zijn. Het feit dat het centrum erin slaagt deze infodag te organiseren in samenwerking met andere partners zoals de Huizen van het Nederlands en de VDAB vormt een meerwaarde. Er is een intakeprocedure uitgebouwd die focust op vijf elementen die sleutelfactoren zijn voor het succesvol voltooien van de opleiding: motivatie, draagkracht, vertrouwdheid met de sector, taal en leerhouding van de cursisten. Het centrum past de netoverschrijdende afspraken toe die gemaakt zijn op het vlak van vrijstellingenbeleid voor Kinderzorg en ervaart ze als doeltreffend. De vakgroep Kinderzorg en de cursistenbegeleiders volgen de actieve participatie van de cursisten aan het onderwijsleerproces gericht op. De cursisten bevestigen dit zonder meer. De maandelijkse cursistenbesprekingen binnen de vakgroep, de goede informatie-uitwisseling tussen de leerkrachten en de cursistenbegeleiders maken dat er kort op de bal kan worden gespeeld. Dit verklaart zonder twijfel de goede resultaten die het centrum neerzet op het vlak van deelname en slagen. Voor cursisten zijn er bovendien tal van extra ondersteunende faciliteiten gecreëerd. Het open leercentrum en het taalbeleid volgens twee sporen vormen zeker troeven. Cursisten hebben dan ook het gevoel dat ze daadwerkelijk ondersteund en opgevolgd worden gedurende het leerproces maar zijn duidelijk vragende partij voor gerichtere feedback.
Afstemming tussen centrum en andere partners	Voor de opleiding Kinderzorg stelt het centrum zich samenwerkings- en afstemmingsgericht op. De vakgroep ervaart een grote steun qua expertisedeling binnen het netoverschrijdend samenwerkingsverband. Het centrum heeft ook samenwerkingsverbanden uitgebouwd die voor de cursist een meerwaarde vormen. De samenwerking met de VDAB en met het Huis van het Nederlands verlopen vlot en hebben een positieve impact op de maatschappelijke output en uitstraling van deze opleiding.
Deskundigheidsbevordering	Voor de opleiding Kinderzorg worden de leerkrachten geheel in overeenstemming met het professionaliseringsbeleid op centrumniveau daadwerkelijk professioneel ondersteund en gestimuleerd. De leerkrachten zijn sterk betrokken op de sector en hebben een goed zicht op de nieuwste ontwikkelingen mede door hun stagebegeleiding. Tussen de aanbieders van deze opleiding over Vlaanderen is er bovendien een gerichte en netoverschrijdende samenwerking en een expertise-uitwisseling die bevruchtend werkt voor de onderwijskwaliteit. Niettemin stellen zich noden. De competentie om een kwaliteitsvolle evaluatiepraktijk neer te zetten, is niet voldoende aanwezig. Het centrum zal gericht moeten inzetten op de verhoging van de professionaliteit van de leerkrachten op dit vlak maar beschikt daartoe zeker over de expertise.

Algemeen beleid De goede onderwijskwaliteit laat zich verklaren door verschillende factoren. De dynamiek, het engagement en de betrokkenheid op de sector bij het leerkrachtenteam spelen ontegensprekelijk een rol. Daarnaast is er een grote samenwerkingsbereidheid en een grote graad van onderlinge afstemming binnen de vakgroep. Een derde krachtige factor is de deskundige aansturing en ondersteuning qua coördinatie en vanuit de centrumleiding. Vanuit dit sterke draagvlak kan de vakgroep de werkpunten op een kwaliteitsvolle manier aanpakken.

3.6 SVWO - Talen richtgraad 1 tot 4 - Frans richtgraad 1 tot 4 (Modulair)

Voldoet

Motivering

Het centrum realiseert het overgrote deel van de leerplandoelstellingen. De leerinhouden zijn voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen en op de leernoden en interesses van het cursistenpubliek. Het taalvaardigheidsniveau van de cursisten is goed. De maatregelen die het centrum neemt ten aanzien van de evaluatie wekken vertrouwen.

Vaststellingen

Outputgegevens De meeste leerplandoelstellingen worden bereikt. De evaluatiegegevens 2011-2012 zijn echter niet valide in het licht van de leerplanrealisatie. Het taalvaardigheidsniveau van de cursisten Frans is goed.

Het centrum verzamelt zelf gegevens over de slaagcijfers per studiegebied en afdeling. In het schooljaar 2011-2012 kende het centrum in alle richtgraden Frans een uitval die hoger lag dan het Vlaamse gemiddelde. Het aantal cursisten dat de opleiding niet afrondde, lag in richtgraad 1 (R1) en richtgraad 2 (R2) respectievelijk 8% en 6,7% hoger. De uitval was het grootst in de modules Breakthrough en nam af in de daaropvolgende modules. Een uitzondering daarop vormden de modules Vantage 2 A/B, waarin de individuele uitval sterker woog op het uitvalpercentage door de beperkte groepsgrootte. Het centrum bespreekt de globale uitvalcijfers in de vakvergaderingen, maar de opvolging en analyse van de uitval gebeurt nog niet zo systematisch als in de afdeling NT2.

Het centrum organiseerde in 2010-11 voor de tweede keer een algemene cursistenbevraging. De informatiewaarde voor de afdeling Frans is beperkt gezien het lage aantal bevroegde cursisten Frans.

Onderwijsaanbod Het onderwijsaanbod is voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. De meeste leerplandoelstellingen worden kwaliteitsvol ingeoefend. De aangeboden leerinhouden sluiten sterk aan bij de interesses en leefwereld van de cursisten. Er is aandacht voor de leerplandoelstellingen met betrekking tot strategieën en attitudes. Dat blijkt uit de klasobservaties en uit het gebruikte cursusmateriaal. Momenteel experimenteert het centrum met taaltaken die goed uitgewerkt zijn. Ze verhogen de functionaliteit van het aanbod en stimuleren cursisten om de leer- en communicatiestrategieën en attitudes te gebruiken. In een aantal modules is het aanbod luistervaardigheid authentiek en gevarieerd. Dat geldt in sterke mate voor de modules Vantage 1 A/B. Voor leesvaardigheid wordt vanaf R2 ook gebruikgemaakt van kranten en internetmateriaal.

Toch zijn er nog een aantal verbeterpunten. In R1 en R2 komen

de leerplandoelstellingen met betrekking tot globaal luisteren te weinig aan bod. Er is geen duidelijke verticale leerlijn op het vlak van luistervaardigheid in de opeenvolgende modules van R2 en tussen R3 en R4. Cursisten zijn gebaat bij meer uitdagende en audiovisuele luistertaken die hen voorbereiden op realistische luisterstrategieën en attitudes in te oefenen. De leerplandoelstellingen schrijfvaardigheid worden nog niet in alle modules ingebed in een functionele context met een schrijfdoel en schrijfpubliek.

Het centrum hanteert een sjabloon van leerstofplanning dat verwijst naar de leerplandoelstellingen. De leerstofplanningen tonen aan dat de vier vaardigheden worden ingeoefend, maar hun meerwaarde als afstemmingsdocument op de leerplandoelstellingen is beperkt. De koppeling van specifieke leerinhouden aan leerplandoelstellingen is immers niet altijd correct en niet alle leerplandoelstellingen komen aan bod. De leerstofplanning van Threshold 2.4. verwijst niet naar de leerplandoelstellingen.

Het centrum maakt gebruik van zelf samengesteld materiaal in al zijn opleidingen, uitgezonderd voor de modules Effectiveness 1 A/B. De uitgewerkte taaltaken voor Breakthrough en Waystage vormen een goede aanvulling bij het bestaande materiaal: ze komen tegemoet aan een aantal hiaten voor spreek- en luistervaardigheid. Het uitgewerkte materiaal voor de modules van R2 bevat een inhoudstabel en een lijst met gebruikte bronnen. Dat verhoogt de transparantie van het aanbod. Op het vlak van transparantie vormen de taaltaken een voorbeeld van goede praktijk: ze vermelden op een overzichtelijke manier welke leerdoelen de cursisten inoefenen.

Uit gesprekken met cursisten blijkt dat ze tevreden zijn over het onderwijsaanbod en de leerwinst die ze boeken. Ze waarderen het functionele taalgebruik en de focus op mondelinge vaardigheden. Kritische opmerkingen hebben te maken met de transparantie van de leerstof (o.a. het ontbreken van een inhoudstabel of overzicht van de leerinhouden), en het beperkte gebruik van multimedia in sommige lesgroepen. Een aantal cursisten zijn vragende partij voor extra-murosactiviteiten of klasoverstijgende contacten, ook in de lagere richtgraden.

Onderwijsorganisatie

Het centrum biedt opleidingen Frans aan van R1 tot en met R4. Cursisten kunnen voor het aanbod Frans in R1 en de beginmodules van R2 kiezen tussen cursussen die variëren in intensiteit. Vanaf Threshold 2 is er enkel een jaaraanbod van 120 lestijden met een frequentie van een maal per week.

Dit schooljaar organiseert het centrum op het niveau R3 en R4 de modules mondelinge vaardigheden. Vorig jaar was er een aanbod schriftelijke vaardigheden Vantage 2 A/B. Het aanbod Effectiveness 1 A/B wordt dit schooljaar voor de eerste keer ingericht door het centrum.

De klasgrootte is vrij groot in de modules Breakthrough (61% boven de deler). In het licht van de hogere uitvalcijfers voor Breakthrough en de heterogeniteit van de groepen vormt dit een aandachtspunt. De grootte van de andere klasgroepen biedt voldoende didactisch comfort. De lesgroepen Waystage zijn gemiddeld iets groter dan de deler. De lesgroepen in de eindmodules van R2 en in R3 en R4 zijn vrij klein.

Uitrusting De meeste taalklassen zijn goed uitgerust om multimediaal onderwijs aan te bieden. In een aantal klassen is het gebruik van internetmateriaal omslachtiger. De leerkrachten kunnen ook een pc-klas reserveren. Het centrum heeft vorig schooljaar interne vormingen georganiseerd om de ICT-vaardigheden van de leerkrachten Frans te verhogen.

Evaluatiepraktijk De opleidingen Frans maken momenteel gebruik van eindexamens in alle modules. De impact van de evaluatie op het leerproces is dus vrij beperkt. Om cursisten feedback te kunnen geven over hun leervorderingen maken een aantal leerkrachten gebruik van tussentijdse testen. De resultaten worden niet verrekend in de eindevaluatie.

Het centrum wil overschakelen van eindexamens naar een portfolio met taaltaken. Dat blijkt onder meer uit de visietekst voor de afdeling Talen/NT2. Deze omschakeling verloopt stapsgewijs. De taalportfolio wordt ingevoerd als evaluatieinstrument als de leerkrachten voldoende vertrouwd zijn met het gebruik van taaltaken in hun aanbod. Op het moment van de doorlichting wordt in de modules Breakthrough en Waystage geëxperimenteerd met de taaltaken als materiaal.

De examens van het schooljaar 2011-2012 hebben betrekking op R1, R2 en de schriftelijke modules Vantage 2 A/B. Ze zijn onvoldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. Schrijfvaardigheid wordt in bijna alle modules verward met oefeningen op ondersteunende kennis. De opdrachten spreekvaardigheid zijn onvoldoende representatief voor de leerplandoelstellingen, vooral in R1. De evaluatie luister- en leesvaardigheid biedt vaak te weinig variatie in tekstsoorten en opdrachten om de leerplandoelstellingen op een valide manier te evalueren. Er wordt te weinig gepeild naar het globale begrip van de luister- en leesteksten en cursisten worden te weinig uitgedaagd om hun luister- en leesstrategieën in te zetten.

Leerbegeleiding Het centrum bedient met zijn aanbod Frans R1 en de beginmodules van R2 een publiek dat globaal lager geschoold is dan het Vlaamse gemiddelde. De klasgroepen zijn multicultureel samengesteld en heteroog qua scholingsgraad. De aanwezigheid van zwak of laag gealfabetiseerde cursisten versterkt die heterogeniteit. Om die reden heeft het centrum recent zijn intake- en oriënteringspraktijk aangepast. Er werd een alfabetiseringstest opgesteld om cursisten Breakthrough die onvoldoende gealfabetiseerd zijn, tijdig te kunnen opsporen en te heroriënteren. Daarnaast test het centrum dit schooljaar nieuwe oriënteringsproeven uit die sterker focussen op lees- en schrijfvaardigheid dan de PlaToV-testen die tot nu werden gebruikt.

Het onderwijsleerproces is communicatief en functioneel. Het leerklimaat is aangenaam. Ondersteunende kennis wordt gedoseerd aangebracht en metataal wordt vermeden, wat tegemoetkomt aan de leernoden van de cursisten. Via de taaltaken wordt ingezet op zelfontdekkend en coöperatief leren. In een aantal leermiddelen wordt voorzien in uitbreidingsopdrachten. Leerkrachtgebonden wordt gebruiktgemaakt van de pc-klas om ondersteunende kennis in te oefenen.

In de hogere modules van R2 en in R3 en R4 bedient het centrum hoger geschoolde cursisten die vaak Frans nodig hebben voor hun werk. In een aantal lesgroepen wordt goed ingespeeld op de interesses van de doelgroep bij de keuze van de tekstsoorten. De leerkrachten maken nog geen gebruik van een elektronisch leerplatform.

Algemeen beleid De afdeling Talen wordt deskundig aangestuurd. Er wordt veel aandacht besteed aan visieontwikkeling, interne vorming en overleg. De vakgroep komt frequent samen en fungeert als een hefboom voor expertiseuitwisseling en deling. De leerkrachten Frans zijn vernieuwingsbereid. Intervisie vormt een vast onderdeel van de vakvergaderingen. Via het elektronische communicatieplatform wordt materiaal uitgewisseld en zijn richtlijnen en beleidsdocumenten vlot beschikbaar. De structurele samenwerking tussen de afdelingen NT2 en Talen is een pluspunt.

4. BEWAAKT HET CENTRUM DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Begeleiding

4.1.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- ontwikkeling.

Motivering

- Het centrum voert een doelmatig beleid gericht op kansengroepen en heeft voor die groepen een visie ontwikkeld die volledig spoort met de overheidsvisie. De centrumleiding heeft deze visie vertaald in voldoende heldere strategische en operationele doelstellingen. Het centrum gaat ook opvallend planmatig te werk om een breed draagvlak te creëren. Op dit moment is het daar al aardig in geslaagd. Het overgrote deel van de leerkrachten is doordrongen van de visie.
- Het centrum is nog volop bezig met de implementatie van de visie. Vooral binnen de afdelingen tweedekansonderwijs en NT2 is de leerbegeleiding het sterkst uitgebouwd. Het centrum neemt op dit moment al heel wat initiatieven die voor deze cursisten ondersteunend werken zoals het open leercentrum, de taalcoaches, de logopedische ondersteuning en de cursistenbegeleiding. De leerkrachten vervullen terecht een eerstelijnsfunctie en nemen daarvoor ook de volle verantwoordelijkheid op.
- De cursisten geven te kennen dat zij gericht worden opgevolgd. Ook de leerkrachten worden afdoende ondersteund om hun eerstelijnsfunctie kwaliteitsvol te vervullen o.a. door het cursistenvolgsysteem, dat naast trajectbegeleiding ook een zorgsysteem omvat met informatie over socio-emotionele situatie van de cursist. De privacy van de cursist wordt degelijk beschermd.
- Het centrum realiseert in grote mate zijn vooropgestelde doelen binnen het vooropgesteld tijdspad. In die zin is er zeker sprake van doeltreffendheid. Het centrum brengt echter de effecten van zijn leerbegeleiding nog niet in kaart, maar heeft wel oog voor zelfevaluatie.
- Het centrum stelt zich veranderingsbereid en vernieuwingsgericht op. Het kent zijn werkpunten op het vlak van ondersteuning: een gerichte vakinhoudelijke ondersteuning afgestemd op de vaststellingen gedaan tijdens de gespreide evaluatie en het gericht omgaan met leerstoornissen en faalangst in de afdeling tweedekansonderwijs. Het centrum gaat dynamisch te werk om systematisch de kwaliteit van de leerbegeleiding op te drijven.

4.2 Evaluatie

4.2.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- ontwikkeling.

Motivering

- Het centrum heeft voor verschillende afdelingen visieteksten op kwaliteitsvol evalueren uitgeschreven. Het beleid levert inspanningen om een breed draagvlak te creëren voor deze visie. De doelstelling is duidelijk: een valide en betrouwbare evaluatie realiseren met kansen voor geregelde feedback. Het centrum wil daarbij afstappen van het traditionele eindexamen. Alternatieve evaluatievormen zoals gespreide evaluatie, permanente evaluatie en portfolio worden overwogen en voorbereid. In de beroepsgerichte opleidingen ontbreekt een brede visie op de sleutelvaardigheden.
- Het centrum investeert sterk in ondersteuning om de beoogde doelen te bereiken. De visie werd vertaald in een aantal strategische en operationele doelstellingen waaraan een plan van aanpak en een tijdspad zijn gekoppeld. Het centrum gaat stapsgewijs, planmatig en omzichtig te werk zodat een kwaliteitsvolle implementatie mogelijk wordt en de kans op succes groot is. Voor de diverse opleidingen zijn initiatieven gestart of instrumenten in de maak die leerkrachten tot een kwaliteitsvolle evaluatie moeten brengen.
- Het feit dat er vanuit de centrumleiding wordt ingezet op een proces van bewustwording en zelfevaluatie bij de leerkrachten illustreert de doordachte aanpak waarmee het centrum te werk gaat. Ook het professionaliseringsbeleid van het centrum is afgestemd op de vooropgestelde doelen die het centrum voor evaluatie wil bereiken. Het centrum bereidt de cursisten voor op en informeert ze over de evaluatievorm, de evaluatiecriteria en de puntenverdeling.
- Het centrum realiseert in grote mate de doelen binnen het vooropgesteld tijdspad. In die zin is er sprake van doeltreffendheid. Het ontwikkelingstraject is echter nog niet afgerond. Er is op dit moment nog geen sprake van een kwaliteitsvolle valide evaluatiepraktijk in alle afdelingen.
- Het centrum kenmerkt zich door verandering en vernieuwing. Het gaat dynamisch en creatief te werk om de kwaliteit van de evaluatiepraktijk op te drijven. Dit is vooral duidelijk in de afdeling Talen/NT2.

5. ALGEMEEN BELEID VAN HET CENTRUM

Het onderzoek naar het algemeen beleid van het centrum levert volgende vaststellingen op:

- Het leiderschap wordt waargenomen door een dynamisch vierkoppig directieteam, bestaande uit één directeur en drie adjunct-directeurs. Er is sprake van een gedeeld leiderschap. De taakverdeling tussen de directieleden is transparant. Er heerst een goede verstandhouding binnen het directieteam.
- De herschikking van het leiderschap in 2008 ging gepaard met een heroriëntatie van het beleid op verschillende vlakken. De resolute keuze voor maatschappelijk relevante, toegankelijke en kwaliteitsvolle opleidingen binnen een Brusselse context zorgde voor een uitdieping en versterking van een aangepast onderwijskundig en ondersteunend beleid.
- Het centrum is gestart met een tweejaarlijkse gestructureerde bottom-up bevraging van de medewerkers over het leiderschap. De resultaten worden meegenomen in de

verdere vormgeving ervan. Uit gesprekken tijdens de doorlichting blijkt dat leerkrachten de beleidsvernieuwingen en de constructieve werksfeer waarderen.

- Het centrum werkt volgens een uitgeschreven missie en visie die het pedagogische project van het Gemeenschapsonderwijs GO! toepassen op de Brusselse context.
- Het meerjarenbeleidsplan 2010-2015 geeft een realistisch overzicht van de huidige situatie. Het vertrekt vanuit een goede SWOT-analyse en omschrijft de strategische objectieven en acties op het vlak van organisatie, kwaliteitszorg, personeels- en middelenbeleid en overleg- en communicatiebeleid. Een aantal strategische keuzes uit het beleidsplan worden planmatig uitgewerkt zoals het communicatie-, marketing- en ICT-beleid.
- Voor de afdeling NT2/Talen worden de beleidsacties geconcretiseerd en opgevolgd via jaaractieplannen en jaarverslagen. Het centrum ontwikkelde ook specifieke visie- en beleidsdocumenten voor deze afdeling. De leerkrachten worden via de bestaande vakgroepwerking nauw betrokken bij het ontwikkelingsproces.
- Het centrum is innoverend. Getuige hiervan zijn onder meer de uitbouw van de cursistenbegeleiding, het proefproject van gecombineerd onderwijs in samenwerking met Bpost en het gebruik van het elektronische leerplatform in het Tweedekansonderwijs. Maar ook de herschikkingen binnen het Talenonderwijs en de technische opleidingen en de geplande nieuwbouw voor Hoefsmid getuigen van een ontwikkelingsgerichte dynamiek binnen het centrum.
- De aanpak van het centrum heeft gezorgd voor gelijkgerichtheid. Een aantal vooropgestelde punten uit de visie, zoals de verscheidenheid van doelgroepen, de krachtige leeromgevingen, de curriculumbegeleiding worden al effectief gerealiseerd.
- De centrumleiding ambieert een participatief leiderschap en slaagt in dit opzet. Het centrum beschikt over voldoende overlegstructuren om een participatieve besluitvorming toe te laten. De informatiedoorstroming verloopt vlot.
- Formele inspraakorganen zoals het BOC en de schoolraad worden effectief betrokken in de beleidsvoering. Binnen de huidige schoolraad zijn er geen gecoöpteerde leden bij gebrek aan interesse.
- Het centrum betreft zijn personeel sterk bij de uitwerking van onderwijskundige aspecten. Het vakinhoudelijke overleg werd de afgelopen jaren sterker uitgebouwd. De vakgroepwerking wordt aangestuurd door de adjunct-directeuren of de coördinatoren en draagt effectief bij tot de realisatie van de centrum- en opleidingsdoelstellingen.
- Het systeem van interne kwaliteitszorg voor zijn opleidingen secundair volwassenenonderwijs is nog in volle ontwikkeling. De voorbije jaren werd prioritair gewerkt aan de kwaliteitsbewaking van de HBO-opleidingen en de opvolging van de daaruit voortvloeiende werkpunten.
- Uit het meerjarenbeleidsplan en de jaaractieplannen blijkt dat het centrum wel degelijk initiatieven neemt die getuigen van zorg voor kwaliteit. De planmatige aanpak en de onderwijskundige coördinatie en sturing zijn sterke punten.
- Op het vlak van structurele kwaliteitszorg heeft het centrum al een aantal stappen gezet. Een sterkte-zwakte-analyse resulteerde in systematische bevragingen van de cursisten en van het personeel. Deze bevragingen werden goed aangepakt en hebben geleid tot verbeteringen in de werking. De opgebouwde statistische dataverzameling is bijzonder nuttig om de strategische keuzes voor het kwaliteitsbeleid te onderbouwen. Ook de opgedane ervaring op het vlak van interne kwaliteitszorg in de HBO-opleidingen vormt een troef.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN HET CENTRUM

6.1 Wat doet het centrum goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De didactische uitrusting in de opleiding Boekhoudkundig bediende is goed.
- Binnen de opleiding Ervaringsdeskundige slaagt het centrum erin voor een bijzonder kwetsbare doelgroep een doeltreffend opleidingstraject uit te bouwen waarbij een grote leerwinst bij de cursisten wordt geboekt.
- De opleiding Kinderzorg is kwaliteitsvol uitgebouwd met een gerichte aandacht voor de taalvaardigheid van de cursisten en daadwerkelijk competentieleren.
- Het centrum heeft op korte termijn een sterk B-posttraject uitgebouwd dat geldt als een voorbeeld van goede praktijk op het vlak van afstandsleren.
- Het centrum realiseert een behoeftegericht en flexibel aanbod voor NT2.
- Het aanbod Frans is goed afgestemd op de interesses en leernoden van de cursisten. De taaltaken verhogen de functionaliteit van het aanbod en de realisatie van de leerplandoelstellingen.
- In de opleiding Frans R3 is het aanbod luistervaardigheid uitdagend en gevarieerd.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De eerstelijnsfunctie in de leerbegeleiding van de cursisten wordt goed uitgevoerd.
- Het evaluatiebeleid is ontwikkelingsgericht. Bijzonder is de manier waarop de vernieuwde visie in NT2, Frans, het B-postproject en het praktijkleren in de zorgopleidingen stapsgewijs wordt geïmplementeerd.
- De evaluatiecommissie motiveert de beslissingen.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Het beleid wordt gestructureerd en planmatig aangepakt.
- De pedagogische sturing op het vlak van NT2 en Talen is zeer goed.
- Het centrum slaagt erin om de vakgroepen te laten fungeren als hefboomen voor deskundigheidsbevordering en kwaliteitsontwikkeling.

6.2 Wat kan het centrum verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Ondersteun de verdere uitbouw van de opleiding Boekhoudkundig bediende.
- Evalueer de aanpak van de stage aan de recente overheidsrichtlijnen van werkplekieren.
- Geef de concrete plannen inzake modulefiches, professionalisering en projectwerk binnen de opleiding Ervaringsdeskundige concreet vorm. Breng meer aandacht op voor de leerbelemmerende factoren en de scholingsgraad van de cursisten.
- Zet binnen de opleiding Kinderzorg in op een valide evaluatie met een gerichte feedback voor de cursisten. Streef naar het transparant maken van het leerproces. Gebruik de goede contacten met het werkveld als input voor interne kwaliteitszorg.
- Maak werk van een doordacht onderwijsorganisatie binnen het AAV-traject afgestemd op de bereikte doelgroep en de eindtermen. Breng binnen de leerbegeleiding meer aandacht op voor leerstoornissen en faalangst.
- Bewaak voor NT2 de plaats van de strategieën in het aanbod.
- Volg de uitvalcijfers voor Frans R1 systematischer op.
- Bewaak de verticale leerlijn voor luistervaardigheid en de functionaliteit van de schrijfopdrachten in de opleidingen Talen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Implementeer de plannen voor leerbegeleiding ten volle.
- Werk voort aan een valide evaluatiepraktijk in alle opleidingen.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Breng de doorstroming naar het hoger onderwijs of de tewerkstelling van de cursisten in kaart.
- Systematiseer de doeltreffendheid en de effectmeting van de diverse beleidsinitiatieven via de interne kwaliteitszorg.

6.3 Wat moet het centrum verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Het centrum moet de eindtermen en basiscompetenties uit het opleidingsprofiel realiseren voor AAV.

Wat betreft de regelgeving:

- Het centrum moet nog gerichter werk maken van de decretale voorschriften in artikel 63 van het decreet volwassenenonderwijs inzake trajectbepaling van de cursisten AAV.

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor alle structuuronderdelen.

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Robert Vandeput

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

J. Goris / Harald De Muynck